

Na osnovu Amandmana LXXXII tačka b) st. 5. i 6. na Ustav Republike Srpske, kojim je dopunjen član 70. Ustava, člana 115. Ustava i člana 60. stav 2. Zakona o Ustavnom sudu Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 104/11 i 92/12), Vijeće za zaštitu vitalnog interesa Ustavnog suda Republike Srpske, na sjednici održanoj 6. decembra 2016. godine, donijelo je

ODLUKU

Utvrđuje se da je u postupku donošenja Odluke o konstatovanju rezultata republičkog referenduma broj: 02/1-021-1148/16, koju je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na Četrnaestoj sjednici, održanoj 11. oktobra 2016. godine, povrijeđen vitalni nacionalni interes konstitutivnog bošnjačkog naroda.

O b r a z l o ž e n j e

Predsjedavajuća Vijeća naroda Republike Srpske dostavila je 16. novembra 2016. godine Ustavnom sudu Republike Srpske – Vijeću za zaštitu vitalnog interesa (u daljem tekstu: Vijeće) akt broj 03.1/I-464/16 od 16. novembra 2016. godine, kojim se, saglasno zahtjevu Kluba delegata bošnjačkog naroda, traži utvrđivanje povrede vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda u Odluci o konstatovanju rezultata republičkog referenduma broj: 02/1-021-1148/16, koju je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na Četrnaestoj sjednici, održanoj 11. oktobra 2016. godine. Uz navedeni akt dostavljena je osporena odluka i Odluka o pokretanju postupka za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda broj: 03.2-5-120/16 od 19. oktobra 2016. godine, sa obrazloženjem. U aktu predsjedavajuće Vijeća naroda navodi se da je Narodna skupština Republike Srpske na Četrnaestoj sjednici, održanoj 11. oktobra 2016. godine izglasala pomenutu odluku, te je istu, saglasno Amandmanu LXXXII na Ustav Republike Srpske, dostavila na razmatranje Vijeću naroda Republike Srpske. Klub delegata bošnjačkog naroda je svojim aktom broj: 03.2-5-120/16 od 19. oktobra 2016. godine, odlučio da pokrene proceduru zaštite vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda smatrajući da su Odlukom o konstatovanju rezultata republičkog referenduma povrijeđeni vitalni nacionalni interesi bošnjačkog naroda. S obzirom na to da Vijeće naroda Republike Srpske nije postiglo saglasnost svih klubova povodom predmetne odluke, kao ni Zajednička komisija Vijeća naroda i Narodne skupštine, pitanje je proslijeđeno Ustavnom sudu Republike Srpske – Vijeću za zaštitu vitalnog interesa da donese odluku da li je ovim aktom povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda.

Odlučujući o prihvatljivosti zahtjeva Vijeće je na sjednici održanoj 23. novembra 2016. godine donijelo rješenje broj UV-9/16 kojim je utvrđeno da je prihvatljiv zahtjev Kluba delegata bošnjačkog naroda u Vijeću naroda Republike Srpske za utvrđivanje povrede vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda u postupku donošenja Odluke o konstatovanju rezultata republičkog referenduma broj: 02/1-021-1148/16, koju je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na sjednici održanoj 11. oktobra 2016. godine.

Saglasno članu 50. st. 2. i 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 114/12, 29/13 i 90/14), Vijeće je 23. novembra 2016. godine Klubu delegata srpskog naroda i Klubu delegata hrvatskog naroda u Vijeću naroda Republike Srpske, kao i Narodnoj skupštini Republike Srpske dostavilo na odgovor pomenuto rješenje o prihvatljivosti zahtjeva Kluba delegata bošnjačkog naroda.

U odgovoru na rješenje o prihvatljivosti zahtjeva Kluba delegata bošnjačkog naroda Narodna

skupština Republike Srpske iznosi stav da predmetni zahtjev nije utemeljen na Ustavu Republike Srpske. Prije svega, u odgovoru se navodi da, posmatrajući sa formalnopravnog aspekta, Klub delegata bošnjačkog naroda nije naveo relevantne pravne činjenice koje se odnose na osporeni akt, te da je zahtjev nejasan i nepotpun, bez elemenata koji su za ovakve zahtjeve neophodni, te da se u konkretnom slučaju zloupotrebljava ustavni institut zaštite vitalnog nacionalnog interesa. Po mišljenju Narodne skupštine, posmatrajući sa materijalnopravnog aspekta, u ovom predmetu se ne radi o povredi vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda. Naime, u odgovoru se navodi da Bošnjacima nije uskraćeno pravo da učestvuju u donošenju Odluke o konstatovanju rezultata republičkog referenduma, s obzirom na to da je u vezi sa osporenim aktom pokrenut postupak zaštite vitalnog nacionalnog interesa upravo od strane Kluba delegata bošnjačkog naroda. Ovaj klub konstitutivnog naroda je, kako se dalje ističe, učestvovao na sjednici Vijeća naroda Republike Srpske, kao i na sjednici Zajedničke komisije Vijeća naroda i Narodne skupštine kada se raspravljalo o osporenoj odluci. Takođe se navodi da podnosilac zahtjeva nije naveo na koji način je u konkretnom slučaju povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda, odnosno nije ukazao na povredu nijednog od prava iz kruga vitalnih nacionalnih interesa konstitutivnih naroda koji su definisani Ustavom. Konačno, u odgovoru se iznosi stav da Odluka o konstatovanju rezultata republičkog referenduma nema nacionalni predznak i podjednako se odnosi na sve građane i ne odnosi se na pripadnike bilo kojeg konstitutivnog naroda pojedinačno, te ne sadrži odredbe koje diskriminišu ili favorizuju bilo koga.

Klub delegata srpskog naroda i Klub delegata hrvatskog naroda u Vijeću naroda nisu dostavili odgovore na rješenje o prihvatljivosti predmetnog zahtjeva.

Odluku o konstatovanju rezultata republičkog referenduma broj: 02/1-021-1148/16, donijela je Narodna skupština Republike Srpske na osnovu člana 70. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srpske, čl. 182, 186. st. 1. i 2. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 31/11), u vezi sa članom 34. stav 2. Zakona o referendumu i građanskoj inicijativi („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 42/10). Ovom odlukom Narodna skupština Republike Srpske, nakon razmatranja Izvještaja Republičke komisije za sprovođenje referenduma o rezultatu republičkog referenduma na pitanje: "Da li podržavate da se 9. januar obilježava i slavi kao Dan Republike Srpske?", konstatuje: da je od ukupno 1.219.399 građana Republike Srpske koji imaju biračko i time i glasačko pravo, po članu 4. Zakona o referendumu i građanskoj inicijativi, glasalo 680.175 glasača, odnosno 55,78% od ukupnog broja glasača. Nevažećih glasačkih listića bilo je 2.265, a važećih glasačkih listića 679.069 (tačka I), da je na referendumsko pitanje: "Da li podržavate da se 9. januar obilježava i slavi kao Dan Republike Srpske?" odgovor: "DA" dao 677.771 glasač, odnosno 99,81% od ukupnog broja upisanih glasača, a odgovor "NE" dalo je 1.298 glasača, odnosno 0,19% od tog broja (tačka II), da je referendum punovažan u smislu člana 35. stav 1. Zakona o referendumu i građanskoj inicijativi, jer je na njemu glasala natpolovična većina građana koji imaju biračko/glasačko pravo i koji su upisani u birački/glasački spisak te da se na referendumu zaokruživanjem reči: "DA" izjasnio 677.771 glasač, ili 99,81% što čini natpolovičnu većinu ukupnog broja građana koji imaju biračko/glasačko pravo i koji su upisani u birački/glasački spisak (tačka III), da je referendumsko pitanje: "Da li podržavate da se 9. januar obilježava i slavi kao Dan Republike Srpske?" shodno članu 35. stav 2. Zakona o referendumu i građanskoj inicijativi dobilo podršku građana te da je

rezultat referenduma punovažan (tačka IV), da će se rezultat republičkog referenduma objaviti u formi izvještaja u "Službenom glasniku Republike Srpske" najkasnije u roku od 30 dana od dana konstatovanja rezultata referenduma (tačka V), te da ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske" (tačka VI).

U postupku odlučivanja o meritumu predmetnog zahtjeva Vijeće je imalo u vidu da je stavom 4. Amandmana LXVII na Ustav Republike Srpske, kojim je zamijenjen član 1. Ustava Republike Srpske koji je zamijenjen Amandmanom XLIV na Ustav, utvrđeno da Srbi, Bošnjaci i Hrvati, kao konstitutivni narodi, Ostali i građani, ravnopravno i bez diskriminacije učestvuju u vršenju vlasti u Republici Srpskoj. Takođe, Vijeće je uzelo u obzir i da je članom 5. stav 1. alineja 2. Ustava utvrđeno da se ustavno uređenje Republike temelji na obezbjeđivanju nacionalnih ravnopravnosti i zaštiti vitalnih interesa konstitutivnih naroda. Pored toga, Vijeće je imalo u vidu da je zaštita vitalnih nacionalnih interesa konstitutivnih naroda prema članu 70. Ustava koji je dopunjen Amandmanom LXXVII utvrđena kao princip zaštite određenog kruga kolektivnih prava kao što su: ostvarivanje prava konstitutivnih naroda da budu adekvatno zastupljeni u zakonodavnim, izvršnim i pravosudnim organima vlasti, identitet jednog konstitutivnog naroda, ustavni amandmani, organizacija organa javne vlasti, jednaka prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka, obrazovanje, vjeroispovijest, jezik, njegovanje kulture, tradicije i kulturno nasljeđe, teritorijalna organizacija, sistem javnog informisanja kao i druga pitanja koja bi se tretirala kao pitanja od vitalnog nacionalnog interesa ukoliko tako smatra 2/3 jednog od klubova delegata konstitutivnih naroda u Vijeću naroda. Nadalje, Amandmanom LXXXII na Ustav kojim je dopunjen član 70. Ustava, utvrđeno da će se zakoni ili drugi propisi ili akti koje je izglasala Narodna skupština dostaviti i razmatrati od strane Vijeća naroda ako se isti odnose na vitalni interes definisan u Amandmanu LXXVII.

U obrazloženju Odluke o pokretanju postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda navedeno je da Klub delegata bošnjačkog naroda smatra da je Odlukom o konstatovanju rezultata republičkog referenduma, u smislu člana 70. stav 5. alineje 5. i 9. Ustava Republike Srpske, povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda. Ističe se da je Bošnjacima bilo uskraćeno da učestvuju u donošenju Odluke o konstatovanju rezultata republičkog referenduma, jer je ista prije razmatranja u Vijeću naroda objavljena u „Službenom glasniku Republike Srpske“ broj 87/16 od 12. oktobra 2016. godine, iako zakonodavnu vlast u Republici Srpskoj zajedno vrše Narodna skupština i Vijeće naroda. Ukazano je, takođe, da su predmetnim objavljivanjem, pored Ustava, povrijeđeni i poslovnici Narodne skupštine i Vijeća naroda. Isto tako, u obrazloženju je konstatovano da je donoseći osporenu odluku Narodna Skupština Republike Srpske ignorisala odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine u predmetima br. U-3/13 i U-10/16, kao i stanovište Evropske komisije za demokratiju putem prava u pogledu obilježavanja 9. januara kao Dana Republike Srpske.

Polazeći od navedenih ustavnih odredaba kao i navoda Kluba delegata bošnjačkog naroda, Vijeće je utvrdilo da je u postupku donošenja Odluke o konstatovanju rezultata republičkog referenduma broj: 02/1-021-1148/16 povrijeđeno pravo konstitutivnog bošnjačkog naroda na jednaka prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka, koje je, kao vitalni nacionalni interes, označeno u alineji 5. Amandmana LXXVII, kojim je dopunjen član 70. Ustava Republike Srpske. Naime, imajući u vidu da je osporena odluka izglasana na sjednici Narodne skupštine Republike

Srpske 11. oktobra 2016. godine, te da je objavljena u „Službenom glasniku Republike Srpske“ broj 87/16, od 12. oktobra 2016. godine, Vijeće je utvrdilo da je Narodna skupština Republike Srpske, protivno Amandmanu LXXXII na Ustav kojim je dopunjen član 70. Ustava, propustila da osporenu odluku dostavi na razmatranje Vijeću naroda Republike Srpske, te da su, stoga, neosnovani navodi Narodne skupštine Republike Srpske izneseni u odgovoru na rješenje o prihvatljivosti predmetnog zahtjeva da Bošnjacima nije bilo uskraćeno da učestvuju u postupku donošenja osporene odluke. Dakle, Vijeće naroda Republike Srpske je u konkretnom slučaju bilo u mogućnosti da, saglasno sadržaju Amandmana LXXXII na Ustav kojim je dopunjen član 70. Ustava, zakaže i održi svoju sjednicu povodom osporene odluke tek nakon što je objavljena u „Službenom glasniku Republike Srpske“. S obzirom na to da se ustavno uređenje Republike temelji na obezbjeđivanju nacionalnih ravnopravnosti i zaštiti vitalnih nacionalnih interesa konstitutivnih naroda (član 5. stav 1. alineja 2. Ustava), kao i da Srbi, Bošnjaci i Hrvati, kao konstitutivni narodi, Ostali i građani, ravnopravno i bez diskriminacije učestvuju u vršenju vlasti u Republici Srpskoj (stav 4. Amandmana LXVII na Ustav kojim je zamijenjen član 1. Ustava koji je zamijenjen Amandmanom XLIV), Vijeće je utvrdilo da je propuštanjem dostavljanja osporene odluke Vijeću naroda Republike Srpske na razmatranje prije objave u „Službenom glasniku Republike Srpske“ došlo do povrede vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda na jednako pravo konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka iz alineje 5. Amandmana LXXVII na Ustav, kojim je dopunjen član 70. Ustava.

Na osnovu izloženog Vijeće je odlučilo kao u dispozitivu ove odluke.

Ovu odluku Vijeće za zaštitu vitalnog interesa je donijelo u sastavu: predsjedavajući Milenko Arapović, predsjednik Ustavnog suda mr Džerard Selman i sudije: Vojin Bojanić Amor Bukić, Zlatko Kulenović, prof. dr. Duško Medić i Irena Mojović.

Broj: UV-10/16
6. decembra 2016. godine

PREDSJEDAVAJUĆI
Vijeća za zaštitu vitalnog
interesa
Ustavnog suda Republike
Srpske
Milenko Arapović, s.r.